Стратегик экологик баҳолаш (СЭБ): СЭБни самарали амалга оширишнинг асосий тамойиллари ва тартиблари

8-июнь, 2021-йил

Майя Гачечиладзе-Божеску ва Мартин Смутни,
ЕХҲТ халқаро маслаҳатчилари

СЭБ НИМА?

- Стратегик экологик баҳолаш (СЭБ) – бу режалар, дастурлар, стратегиялар ва тегишли қонунлар доирасида ижтимоий-иқтисодий масалалар билан бир қаторда атроф-муҳит ва инсон саломатлиги муаммоларини бирлаштирган самарали процессуал восита (комплекс).

OSCE

Umwelt Bundesamt

AAP Advisory Assistance Programme

UNECE

СЭБНИНГ МАҚСАДИ

- Режалаштириш ва қарор қабул қилиш жараёнлари тўғрисида қўйидагилар орқали раҳбарларга хабар бериш:
  - тегишли режа ёки дастур доирасида атроф-муҳитга ва аҳолининг соғлиғига таъсирини ҳамда ушбу таъсирнинг мақсадлари ва ҳудудларни ривожлантиришнинг таклиф этилаётган лойиҳалари билан ўзаро боғлиқлигини ишончли баҳолашни ўтказиш;
  - муқобил ривожланиш лойиҳаларини аниқлаш ва
  - ўтказилган консультациялар натижаларини раҳбарларга етказиш;
- режалар, дастурлар ва стратегияларни, шу жумладан трансчегаравий контекстда (агар лозим топилса) тайёрлаш жараёнида бўлимлар ва жамоатчилик билан маслаҳатларни ташкил этиш ва ўтказиш;
- бошқарув бўйича қарорларини қабул қилиш ва уларни амалга ошириш жараёнида баҳолаш ва муҳокамалар натижалари ҳисобга олинишини таъминлаш.

OSCE

Umwelt Bundesamt

AAP Advisory Assistance Programme

UNECE

СЭБ АФЗАЛЛИКЛАРИ

- Атроф-муҳит ва аҳоли саломатлиги муҳофазасининг юқори даражаси
- Экологик барқарор иқтисодий ривожланишни ва иқтисодиёт экологизациясини таъминлаш
- Режалаштиришнинг юқори сифатли
- Ҳудудларни ривожлантириш бўйича янги лойиҳаларни аниқлаш
- Қимматга тушадиган хатоларга, шу жумладан иқтисодий тармоқлар ўртасида юзага келиши мумкин бўлган низоларга йўл қўймаслик
- Хатарларни эрта аниқлаш орқали инвестицияларни тартибга солиш
- Бошқарув қарорларини қабул қилиш жараёнининг юқори самарадорлиги ва давлат бошқаруви тизимини мустаҳкамлаш

СЭБни ҚЎЛЛАШ ПРИНЦИПЛАРИ

- Давлат режалаштириш органи томонидан амалга ошириш
- Бошқарув қарорларини қабул қилиш жараёнининг дастлабки босқичида амалга ошириш
- Асосий масалаларга эътибор қаратиш
- Муқобил вариантларнинг оқилона тўпламини баҳолаш
- Асосий манфаатдор томонлар ва жамоат аъзоларини жалб қилиш учун мос вариантларни яратиш

OSCE Umwelt Bundesamt AAP Advisory Assistance Programme UNECE

СЭБни ҚЎЛЛАШ ПРИНЦИПЛАРИ

- Таҳлил ўтказиш бўйича тегишли, арзон усул ва процедуралардан фойдаланиш
- Баҳоланаётган ҳужжатни, унинг асосий мазмунини, режалаштириш жараёнини, ҳужжатнинг тузилишини, томонларнинг жараёнига жалб қилинган ваколатли бўлимларни ва бошқаларни ҳисобга олган ҳолда маълум бир СЭБ қоидаларини ўзгартириш имконияти.

OSCE Umwelt Bundesamt AAP Advisory Assistance Programme UNECE

СЭБ ЖАРАЁНИНИНГ АСОСИЙ ИШТИРОКЧИЛАРИ

- Режалаштириш идоралари (тармоқ вазирликлари, давлат ва ўзини ўзи бошқариш минтақавий ва шаҳар органлари)
- Табиатни муҳофаза қилиш ва соғлиқни сақлаш органлари
- жамоатчилик (фуқаролар ёки юридик шахслар, фуқаролик жамияти ташкилотлари, нодавлат ташкилотлар ва бошқалар)
- Раҳбарлар (ҳукумат, парламент, минтақавий қонун чиқарувчи ва муниципал кенгашлар)
- Бошқа ижро этувчи ҳокимият органлари
- Консультантлар ва экспертлар

OSCE Umwelt Bundesamt AAP Advisory Assistance Programme UNECE

СЭБ ВА РЕЖАЛАШТИРИШ ЖАРАЁНЛАРИ

- Режалаштириш мобайнида ҳудудларни ривожлантириш бўйича чора-тадбирлар таҳлил қилинади ва таклиф этилади
- СЭБ доирасида режалаштиришнинг аниқ натижалари кўриб чиқилади ва мумкин бўлган мақсадга мувофиқ ўзгаришлар таклиф қилинади
- СЭБ режалаштириш билан бир вақтда қуйидаги ҳолларда амалга оширилса яхши бўлади
  - Режалаштириш етакчи жараён бўлганида
  - СЭБ режалаштириш мантиғига ва босқичма-босқичлигига тўғри келса
- Шундай қилиб, иккала жараённи ҳам ҳудудларни ривожлантириш барқарорлигини ошириш учун битта ишончли режалаштириш тизими доирасида бир-бирини мустаҳкамловчи жараёнлар сифатида кўриш мумкин

СЭБ ТЎҒРИСИДАГИ ПРОТОКОЛГА МУВОФИҚ ПРОЦЕДУРА

СЭБ қуйидаги соҳалардаги режалар ва дастурлар учун мажбурийдир:

- Қишлоқ хўжалиги
- Ўрмон хўжалиги
- Балиқчилик
- Энергетика
- Саноат, шу жумладан тоғ-кон саноати
- Транспорт
- Минтақавий ривожланиш
- Чиқиндиларни бошқариш
- Сув хўжалиги
- Телекоммуникация
- Туризм
- Шаҳар ва қишлоқларни режалаштириш
- Ердан фойдаланиш

Консультациялар ва жамоатчилик иштироки

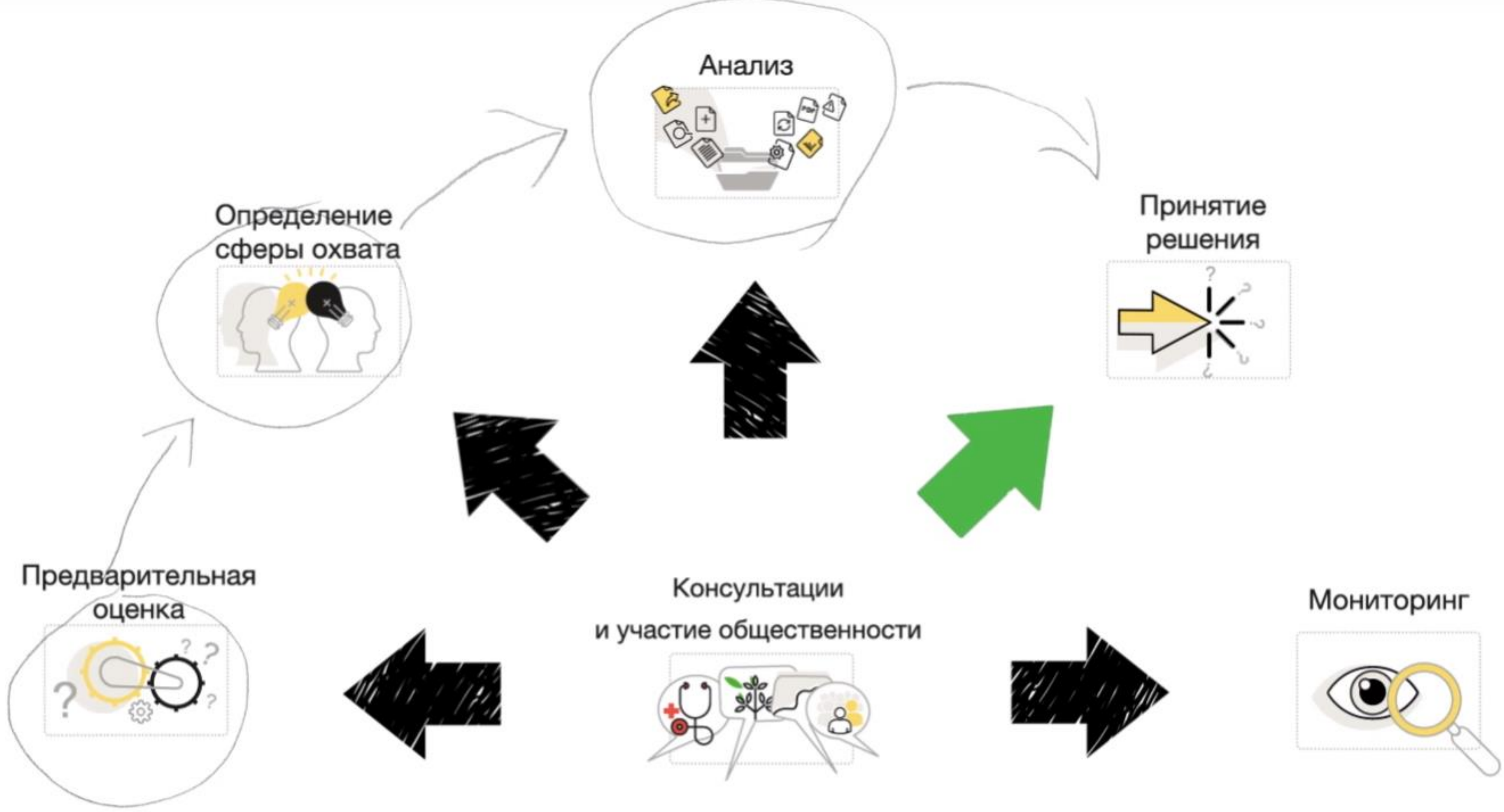

Эътиборингиз учун раҳмат!